

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра філософії та культурології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

Освітньо-професійна програма **«Географія»**
(назва програми)

Спеціальність **106 Географія**
(вказати: код, назва)

Галузь знань **10 Природничі науки**
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

географічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання **українська**
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: **к.філос. н., доц. Радзіняк Тетяна Іванівна**
(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача:

[http://www.philosophy.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[3614\]\[caf_pers_id\]=691&commands\[3614\]=item](http://www.philosophy.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[3614][caf_pers_id]=691&commands[3614]=item)
(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача)

Контактний тел. (0372) 584878 - кафедра філософії та культурології

E-mail: t.radzyniak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1253>

Консультації Очні консультації: середа з 14.30 до 15.30

Онлайн-консультації: понеділок, середа з 14.30 до 17.30
(за попередньою домовленістю)

1. Анотація дисципліни.

Філософія – важлива частина світової культури, націлена на рефлексію світогляду – осмислення його основ, включаючи ставлення людини до світу, до самої себе, до іншої людини, до суспільства, науки, різних сфер життя. Завдяки цьому її вивчення дозволяє сформуванню переліку загальних компетентностей, які лежать в основі вищої професійної освіти незалежно від сфери спеціалізації.

2. Мета навчальної дисципліни: розвиток у студентів інтересу до філософського осмислення дійсності, світового історико-культурного процесу, людського життя; формування філософської культури мислення, пізнання світу та самих себе, навичок застосування філософської методології; актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

3. Пререквізити. Дана дисципліна розвиває набуті раніше студентами навички та знання з курсів «Людина і світ», «Історія України», «Всесвітня історія», «Етика та естетика», «Правознавство», «Екологія», «Технології» тощо. На курс «Філософія» можуть опиратися різні наступні за часом вивчення дисципліни соціально-гуманітарного спрямування, такі як «Соціологія», «Політологія», «Психологія», «Культурологія», «Історія української та зарубіжної культури», «Релігієзнавство», «Логіка» й інші, а також курси, орієнтовані на вивчення філософських аспектів науки загалом чи конкретних наук, у тому числі курс «Філософія науки» у підготовці освітнього рівня «Магістра».

4. Результати навчання, згідно з вимогами освітньо-професійної програми, передбачають оволодіння студентами такими компетентностями:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Відповідно студенти повинні:

знати :

- комплекс основних філософських категорій та понять;
- особливості основних філософських напрямків, течій та шкіл;
- розуміти сенс інтелектуального і соціокультурного призначення філософії, її пізнавальних та культурних можливостей, історичної ролі.

вміти:

- знаходити, класифікувати та аналізувати інформацію з різних джерел;
- встановлювати зв'язок між окремими твердженнями в загальній системі поглядів і переконань;
- розпізнавати типові помилки в аргументації;
- дискутувати на запропоновані теми;
- аргументувати власну позицію у розв'язанні світоглядних проблем, спираючись на визначені філософські підходи;

- використовувати філософські методи дослідження у своїй науковій, суспільно-політичній та громадській діяльності;

володіти навичками:

- порівняння різних підходів до розв'язання актуальних соціальних і гуманітарних проблем;
- аналізу та сприймання текстів, що мають філософський зміст;
- виявлення та обґрунтування ціннісних засад різних видів діяльності;
- виявлення вербальних і невербальних засобів маніпуляції;
- застосування форм і засобів сучасного філософського дискурсу для обґрунтування власного світогляду, вдосконалення особистої культури міркувань.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>Філософія</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	4	120	2	15		15		80	10	екзамен
Заочна	2	3	4	120	2	10				110		екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі				
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1: Свідомість, знання, інформація як предмет філософського аналізу										
Тема 1. Предмет філософії	16	2	2		10	16	1			15	
Тема 2. Проблема свідомості	16	2	2	1	10		2			16	
Тема 3. Знання. Наука. Істина	16	2	2	2	10		2			16	
Тема 4. Довіра до інформації із зовнішніх джерел	17	2	2	2	10		1			16	
Разом за ЗМ1	65	8	8	5	40		6			63	
	Змістовий модуль 2. Свобода волі, мораль, закон та їх філософське осмислення										

Тема 5. Свобода і відповідальність	18	2	2	2	14		2			16
Тема 6. Мораль, моральність, нормативність	19	2	2	2	14		1			16
Тема 7. Законність і справедливість	18	3	3	1	12		1			15
Разом за ЗМ 2	55	7	7	5	40					47
Усього годин	120	15	15	10	80	120	10	-	-	110

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

5.3.1 Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1	Філософія та критичне мислення
2	Витоки психофізичної проблеми у філософії Р.Декарта
3	Проблема істини й омани
4	Цифрова інформація як засіб маніпуляції в сучасному світі
5	Історія як поступ людства в усвідомленні свободи
6	Категоричні і гіпотетичні імперативи
7	Принцип рівних можливостей і гендерні проблеми

5.3.2 Самостійна робота

№	Назва теми
1	Філософія як шлях самотворення
2	Мисленнєвий експеримент як метод дослідження у філософії свідомості
3	Аргументи й контраргументи щодо наукового реалізму
4	Інтелектуальна автономія: виклики сучасності
5	Проблема теодицеї та відповідальності людини за зло у світі
6	Засади обґрунтування моралі (релігія, традиції, раціональність)
7	Сильні і слабкі сторони лібералізму

6. Система контролю та оцінювання

Форми поточного контролю та кількість балів за їх виконання

№ п/з	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за контрольний захід
1	Перевірка знань отриманих на лекції	Обов'язково	2
2	Робота на практичних заняттях	Обов'язково	5
3	Позааудиторне тестування	Обов'язково	2
4	Аудиторне тестування	Обов'язково	2
5	Творче завдання (одне у ЗМ)	Обов'язково	5 (ЗМ1) 10 (ЗМ2)

6	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові питання	За бажанням	2
7	Написання есе (1-2 сторінки)	За бажанням	3
8	Підготовка 5-хвилинної презентації та виступ в аудиторії	За бажанням, при взаємодії з викладачем	5
9	Портфоліо	За бажанням	10
10	Підготовка тез до наукової конференції (за проблематикою на стику філософії та історії)	За бажанням, при взаємодії з викладачем	10

Формами підсумкового контролю: екзамен

Засоби оцінювання

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні проекти);
- есе

Політики курсу

Викладання курсу «Філософія», контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог академічної доброчесності. Студенти несуть особисту відповідальність за випадки їхнього порушення, враховуючи плагіат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше бали, зараховані студентом-студентці за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання усіх нарахованих за курс балів.

Відвідування аудиторних занять – обов’язкове, за винятком хвороби чи інших нездоланих обставин. Допускається відпрацювання лише одного пропущеного без поважних причин семінарського заняття (і отримання відповідних балів) на семестр. Письмові завдання можуть виконуватись дистанційно (про доброчесність див. вище).

Завдання з навчальної дисципліни поділяються на обов’язкові – для отримання студентами мінімального обсягу знань і вмінь (мінімальної кількості балів) і додаткові – запропоновані викладачем для того, щоб студенти могли отримати максимальний обсяг знань і вмінь (максимальну кількість балів). Отже, кожен студент сам може розраховувати свої сили відповідно до навчальних потреб і складати план роботи під час курсу.

Запізнення на заняття не вітається, але студент/ка допускається до заняття за умови, що не привертає зайвої уваги до себе і не заважає іншим студентам.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання з курсу «Філософія» є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Оцінка /А/ “Відмінно”-/90-100 балів/ виставляється, якщо студент:

- виявив повне знання теоретичного матеріалу на рівні першоджерел, навчальних підручників, посібників, лекцій згідно з навчальною програмою;
- вільно володіє поняттєво-категорійним апаратом курсу;
- уміє творчо використовувати основні ідеї та принципи філософії до аналізу суспільно-політичних процесів, дискурсів, проблем.

Оцінка /В/ “Добре”-/80-89/ виставляється, якщо студент:

- знає теоретичний матеріал курсу;
- орієнтується в першоджерелах, знає їх основні ідеї;
- вміє пов’язувати теоретичний матеріал з практикою аналізу конкретних ситуацій;
- на достатньому рівні аргументує власну позицію з проблемного питання.

Оцінки /С/ “Добре”-/70-79/ заслуговує студент, який:

- вільно орієнтується у програмному матеріалі і першоджерелах має системне знання;
- володіє мовою філософії, її поняттями і категоріями;
- аргументує свої відповіді прикладами з концепцій філософії;
- вміє пов’язувати теоретичний матеріал з практикою аналізу конкретних ситуацій та дискурсів на достатньому рівні.

Оцінка /D/ “Задовільно”-/60-69/ заслуговує студент, який:

- орієнтується в основних положеннях матеріалу підручників і лекційного курсу;
- знає основні ідеї першоджерел, але не може повністю розкрити їх зміст;
- несистематизоване знання програмного матеріалу, відсутність конкретного аналізу питань, поверховість викладу;
- затрудняється розкрити практичне і теоретичне значення знання;
- вміє пов’язувати теоретичний матеріал з практикою аналізу суспільних проблем, за наявності опори.

Оцінка /E/ “Задовільно”-/50-59/ виставляється студенту, який:

- виявив поверхові знання програмного матеріалу;
- не здатний аргументувати свою відповідь;
- називає основні ідеї, принципи, категорії філософії, але глибоко не знає їх змісту і функціонального призначення;
- аналізує окремі аспекти філософської проблематики, за наявності опори.

Оцінка /FX/ “Незадовільно”-/35-49/ виставляється студенту, який:

- не засвоїв більше половини програмного матеріалу;
- не знає змісту першоджерел;
- не володіє основними поняттями і категоріями філософії;
- не може проаналізувати філософську проблему чи дискурс, навіть за наявності опори.

Оцінка /F/ “Незадовільно”-/1-34/ виставляється студенту, який:

- не орієнтується у програмному матеріалі і першоджерелах

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторної та самостійної роботи)								Кількість балів (іспит)	Сумарна к-ть балів	
Змістовий модуль №1				МКР (тест)	Змістовий модуль № 2					Письмова робота
T1	T2	T3	T4	10	T5	T6	T7	15	40	100
5	5	5	5			5	5			

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Андрущенко В. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навч. посіб. / В. Андрущенко, Г. Волинка, Н. Мозгова та ін.; [за ред. Г. Волинки]. – К.: Каравела, 2016. – 368 с.
2. Губар О.М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 416 с.
3. Лоу С. Философские истории / Стивен Лоу; [пер. с англ. А Л. Никифорова]. – М.: АСТ МОСКВА: ХРАНИТЕЛЬ, 2007. — 280 с.
4. Нагель Т. Что все это значит? Очень краткое введение в философию / [пер. с англ. А. Толстова]. – М.: Идея-Пресс, 2001. – 84 с.
5. Причепій Є. Філософія: підручник / Є. Причепій, А. Черній, Л. Чекаль. – К.: Академвидав, 2005; 2009. – 592 с.
6. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. —К.: Книга, 2005. – 528 с.

7.2. Допоміжна

1. Берлін І. Чотири есе про свободу / І. Берлін ; пер. з. англ. О. Коваленко. — К. 1994.
2. Краевский В. Три ступени познания и спор реализма с анти-реализмом / В.Краевский // Философия науки. Вып. 1. Проблемы рациональности – М.: ИФ РАН, 1995
3. Мамардашвили М. Как я понимаю философию / М.Мамардашвили; [сост. и предисл. Ю. П. Сенокосова]. – М.: Прогресс, 1990. – 368 с.
4. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології ХХІ століття: монографія / Г.Почепцов. – Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017 г. – 260 с.
5. Рассел Бертран Философия для непосвященных [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://batenka.ru/explore/lectures/bertrand-russell/>
6. Свендсен Ларс Філософія свободи: Львів:АНЕТТИ АНТОНЕНКО, К.: Ніка-Центр, 2016. – 336с.
7. Соболева М.Е. «Знание» и «мнение»: Платон против Геттиера [Электронный ресурс] /М.Е. Соболева [пер. Е. Воробьева] // *Вопросы философии*. – 2016. – № 2. – Режим доступа: http://vphil.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=1350&Itemid=5